

SITFÄRSROT, sit'ffärrsrot, f. sing. (t. *Zilwerwurz*) Den i medicinen nyttjade roten af växten *Curcuma Zedoaria*.

SITS, sit'ts, m. 3. (t. *Sitz*) Säte på en vagn: den del af en stol, en soffa, hvarpå man sitter.

SITS, sit'ts, m. 3. Den finaste, fordom ifrån Ostindien (der kalladt *Chilse*) kommande sorten af Kattun. — Benämes äfv. *Sitserkattun*.

SITSPUTA, f. 1. Grundsäte i en sadel.

SITTA, v. n. 3. Impf. *Satt*; plur. *Sulto* ell. *Suto*. Sup. *Sullit* ell. *Sutil* (prov. *Setat*). 1) Hvila på sätet, bakkdelen, med öfre delen af kroppen upprätt. Säges egentligen om menniskor, men äfv. om vissa djur, såsom hundar, kattor, lejon, apor, m. fl.; likaså om den ställning, fåglar hafva, då de hvilat på marken, på en gren, en vagel, o. s. v. *S. på en stol, bänk, på bara marken. S. emellan tvänne personer. S. grensle på en häst. S. med benen i kors. S. med benen under sig. S. och skriva. S. till bords. S. under en tronhimmel. S. öfver någon. S. qvar efter någon. S. stilla. S. lat, s. och lättas*, utan att göra något. — *S. af*, v. n. o. a., se *Afsitta*; äfv. *sitta* på något, så att det går af. — *S. fast*, sitta så, att man ej kan komma lös. — *S. fram*, sätta sig längre fram. — *S. ihop*, sitta tillsammans. — *S. ned*, v. n. Sätta sig ned. *S. ned bättre*, sätta sig längre ned. *S. ned*, v. a. Genom sittning nedtrycka, t. ex.: *S. ned en säng.* — *S. på hvarannan*, tätt packade intill hvarandra. — *S. sönder*, med sin tyngd, under det man sitter, krossa. — *S. så till*, sitta i den ställning, t. ex.: *Han sitter ej så till, att han kan räkna det.* — *S. under någon*, längre ned än han. — *S. upp*, sätta sig upp; äfv. stiga till häst, t. ex.: *Ryttarne ha sultit upp. S. högre upp, s. upp bättre*, sätta sig längre upp. — *S. öfver någon*, högre upp än han. — 2) Föra ett sådant lefnadssätt, hafva en sådan sysselsättning, att man för det mesta har en sittande ställning. *Han sitter för mycket.* — 3) Säges om domstol, då den sammanträd, för att ransaka och döma i rättegångsmål. *Rätten sitter i tingshuset. Rätten har sultit en månad. S. domare*, säges om ordföranden i en rätt. *S. till doms öfver någon*, som domare ransaka i ens mål, för att fälla dom öfver honom. — 4) Säges äfven om klädespersedlar, med afseende på sättet, huru de betäcka kroppen eller motsvara sitt ändamål. *Klädningen sitter väl, illa*, sluter sig väl, illa efter kroppen, ger ett vackert, fult utseende åt kroppen. Man säger likaså: *Handskar, strumpor, skor o. s. v., som s. väl, illa. Halsduken sitter skrynkligt, påsigt.* — 5) Nyttjas i en mängd uttryck och talesätt, för att beteckna något visst tillstånd, varesesätt, belägenhet o. s. v., samt säges sålunda både om person och sak. *S. i fred och ro*, lefva i lugn. *S. i stora utgifter, i skuld*, hafva stora utgifter, vara gäldbunden. *S. i spel*, hålla på att spela. *S. i välmåga*, vara välmående. *S. med hustru och barn, med stort hus-häll*, hafva hustru &c. *Så länge hon sitter enka*, förblifver i enkostånd. *S. på fästning*, vara i fängelse på f. *S. på ett hemman*, besitta, innehafva, bruka det. *S. qvar på hemmanet, i lägenheten*, förblifva qvar der. *S. stilla*, förhålla sig stilla. *S. vid en syssla, vid styret*, innehafva en syssla, styrelsen. *Nyckeln sitter i dörren*, är isatt i dörrlåset. *Hatten sitter på sned*, har sned ställning på huvudet. (Fam.) *S. der*, ej komma längre, t. ex.: *Nu s. vi der.* (Fig.) *Låta en s. der*, lemna någon åt sitt öde,

öfverge honom. — *S. emellan, i sticket*, lida skada, förlust. — *S. fast*, befinna sig i en ställning, att man ej kan komma lös; äfv. vara stadigt fästad, ej lätt lossna, t. ex.: *S. fast i gyllta, i sand*; (fig.) *en lärdom, som sitter väl fast i minnet*; äfv. vara i svår belägenhet, illa deran. — *S. i*, (om färger) vara varaktigt, ej lätt gå ur, t. ex.: *Turkiskt rödt är en färg, som sitter i.* — *S. ihop*, vara hopfästad, hopfogad, t. ex.: *Stolen vill inte s. ihop.* — *S. inne*, hålla sig inomhus, föra ett stillasittande lif; äfv. vara i fängelse, i bysättningshåkte, t. ex.: *S. inne för stöld; han sitter inne för 100 riksdaler. Det sitter långt inne*, är långt inne; (fig. fam.) det är ingen lätt sak, går trögt. — *S. på*, vara påsatt, t. ex.: *Låt hatten s. på.* — *S. uppe*, vara uppe om natten, t. ex.: *Vi sultu uppe till kl. 3*; äfv. (om sjuka) vara uppe ur sängen; äfv. (om strumpor o. d.) ej vara nedvalkad, ej hafva nedfallit. — *S. vid*, se *Vidsitta*. — *S. åt, tätt åt*, sluta sig tätt intill, t. ex.: *En rock, som sitter åt kroppen.* (Fam.) *Det sitter åt*, är svårighet underkastadt, ej lätt. — 6) (Jäg.) Säges om harar, då de hålla sig stilla i sittande ställning. *Vid olika tider sitter haren olika hårdt*, är olika svår att uppskrämma. — *S. nde*, part. pres. *Förblifva s. I s. rätt*, under rättens sammanträde. *I s. råd*, under det rådet är församladt till öfverläggning.

SITTANDE, n. 4. Läge, tillstånd, då man sitter. *Studera flera timmar i ett s.*, utan att stiga upp emellanåt.

SITTARBETE, n. 4. Sådant arbete, som verkställes i sittande läge.

SITTDYNA, f. 1. Dyna att sitta på.

SITTEGELB, se *Schüttgelb*.

SITTING, f. 2. 1) Se *Sittande*. — 2) En domstols, ett embetsverks sammanträde, för att döma, afgöra dit hörande ärenden. — *Syn. Session*.

SITTOPP, sittå'pp, m. 3. (fam., skämtv.) Slag för truten, munfsk, stöt under hakan.

SITTSJUK, a. 2. (fam.) Som gerna vill sitta.

SITTSYSSLA, f. 1. 1) Syssla, som fordrar ett stillasittande lefnadssätt. — 2) Se *Sittarbete*.

SITTSÄTE, n. 4. Säte (i en vagn, o. s. v.).

SITTVANA, f. 1. Vana att sitta. *Ha s-n*, vara van att föra ett stillasittande lefnadssätt.

SITUATION, --- tschön, f. 3. (fr.) 1) Läge, ställning. — 2) Tillstånd, belägenhet. — 3) Hafvande tillstånd. — 4) (i en dram, hjettedikt ell. roman) Ett ögonblicks handling, som väcker lifligt intresse.

SITUATIONSSTYCKE, --- tschöns ---, n. 4. Lustspel, hvaruti situationen har öfvervigten.

SJAL, se *Schal*.

SJELF, m. o. f. **SJELF** ell. **SJELFT**, n. (pl. *Sjelfve, Sjelfva*) Demonstrativt pronomen, som brukas, för att gifva förhöjdt uttryck åt de nomina eller pronomina, med hvilka det förbindes, antydande, att det är just den samma och ingen annan än den ifrågavarande. Nyttjas både som substantiv och adjektiv. *Jag s., du s., han s., honom s., vi sjelfva, oss sjelfva, o. s. v. Han kommer s.*, i egen person. *S. tredje. Sjelfva boken, fästningen. Han är sjelfva ärligheten*, i botten ärlig. *S. sins ed*, liffig ed. *Se sig s. till godo. Af sig s.*, otvunget, frivilligt, af egen ingifvelse, utan verkan utifrån, t. ex.: *Göra något af sig s. Det går af sig sjelf* (ell. *sjelft*). *Han har ingen styrka af sig s.*, af sin egen person, vare sig i lekamlig eller andelig måtto. *Han har ingenting af sig s.*, har ingenting ärft eller